

**การวิจัยเชิงประเมินผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ
ด้านพระพุทธศาสนา (B-NET)***
**EVALUATIVE RESEARCH ON IMPACT OF BUDDHISM NATIONAL EDUCATIONAL
TESTING (B-NET)**

จตุภูมิ เขตจัตุรัส, พระฮอนต้า เข็มมา, คม พวงยะ
Jatuphum Ketchatturat, PhraHonda Khemmma, Kom Puangya
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Khon Kaen University
Corresponding Author E-mail: jketcha@kku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา (B-NET) และ (2) จัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงประเมิน โดยการออกแบบวิจัยผสมผสานวิธีแบบพหุระยะ กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย ผู้เรียน 3 รูป ครูผู้สอน 3 รูป ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 รูป/คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ประกอบด้วย ผู้เรียนที่เคยเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 109 รูป ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 104 รูป/คน และครูผู้สอน จำนวน 154 รูป/คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถาม แบบบันทึกข้อมูลสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์จำแนก และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัยพบว่า 1. การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม พบว่า สร้างผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อผู้เรียน บุคลากรครู และผู้บริหารโรงเรียน 2. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา มีประเด็นสำคัญดังนี้ (1) การนำผลสอบ B-NET ไปใช้ในการเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย (2) การส่งเสริมและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้เข้มแข็ง (3) การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล (4) กำหนดมาตรการสร้างแรงจูงใจในการสอบ B-NET และ (5) การพัฒนาบุคลากรครูและผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม

คำสำคัญ: การวิจัยเชิงประเมิน; ผลกระทบ; การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา

Abstract

Objectives of this research were 1. To evaluate the impact of the National Educational Test (B-NET) on Buddhism and 2. To establish the policy for development of National Educational Test (B-NET) on Buddhism. The research methodology employed evaluative research by designing mixed methods research as the multiphase design. The samples of qualitative method consisted of 3 students who had been tested by B-NET, 3 teachers, 6 experts selected by purposive sampling. The samples of quantitative method consisted of 109 students who had been tested by B-NET, 104 school administrators and 154 teachers in Buddhist Scripture Schools of General Education. The research tools consisted of in-depth interview forms, questionnaires, and record forms for Focus Group Discussion. The quantitative data analyzed by descriptive statistics, correlation analysis, discriminant analysis and qualitative data analyzed by analytic induction.

Research findings were as follows; 1. The Impact of National Educational Testing (B-NET) on Buddhism was found that both positive and negative impacts on students, teacher, and administrators. 2 . Policy for improvement and development of National Educational Testing (B-NET) on Buddhism were as follows: (1) utilization of B-NET results for university admission system (2) strengthening promotion and development the system of internal quality assurance (3) development the curriculum, learning management, and evaluation (4) determining incentives for B-NET to learners and (5) development of teachers and administrators of Buddhist Scripture Schools of General Education.

Keywords: Evaluative Research; Impact; Buddhism National Educational Testing (B-NET)

บทนำ

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นการศึกษาโดยพระสงฆ์ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาให้แก่พระภิกษุสงฆ์สามเณรได้เล่าเรียนตามหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ควบคู่ไปกับวิชาสามัญ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการโดยโรงเรียนมีสถานภาพเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงนับเป็นสถานศึกษาแห่งสถาบันพระพุทธศาสนา ภายใต้การกำกับดูแลของคณะสงฆ์ โดยมหาเถรสมาคม ในการสนับสนุนส่งเสริมของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (กรมการศาสนา, 2542)

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา นอกจากจะจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังได้สนองงานคณะสงฆ์ด้านการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกนักธรรมและบาลีอีกด้วย โดยได้จัดให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรนักธรรมและบาลีให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ที่ผ่านมาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาได้รับการประเมินคุณภาพโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ตามตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) โดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามเป้าหมายเฉพาะของสถานศึกษา (หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมคือวิชาพุทธประวัติและธรรมวินัย วิชาศาสนปฏิบัติและวิชาภาษาบาลี)

สำหรับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา (B-NET) ดำเนินการจัดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. มีเป้าหมายเพื่อทดสอบความรู้และความคิดรวบยอดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในวิชาภาษาบาลี ธรรม พุทธประวัติ และวินัย จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติได้ส่งผลกระทบต่อบุคคล หน่วยงาน และการดำเนินนโยบาย ให้เกิดการปรับเปลี่ยน ปรับปรุง และพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์ (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2556 ; เสดดาหมาด ศรียาน และคณะ, 2558; สัมพันธ์ พันธุ์พุกข์, 2561) ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องช่วยการสร้างความรับผิดชอบร่วมกันพัฒนาในทุกมิติเพื่อสร้างผลกระทบที่ดีให้เกิดขึ้น

งานวิจัยเชิงประเมินผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยติดตามและประเมินผลกระทบของการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (จตุภูมิ เขตจตุรัส และคณะ, 2562) โดยมีความมุ่งหมายในการนำเสนอองค์ความรู้ที่จะช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้พิจารณาตัดสินใจในการปรับปรุงและพัฒนาการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา (B-NET) ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา
2. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้าน

พระพุทธศาสนา

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluative Research) เพื่อสร้างองค์ความรู้ไปพร้อมกับกระบวนการตัดสินใจคุณค่าผลกระทบของการทดสอบระดับชาติ ผู้วิจัยได้ใช้การออกแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) แบบพหุระยะ (Multiphase design) (Creswell, 2013) ที่ดำเนินการทั้งวิธีการเชิงปริมาณและวิธีการเชิงคุณภาพ (The World Bank, 2004; Rogers, P., 2014; Bamberger, M., 2012) แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษา ติดตาม และประเมินผลกระทบของการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ใช้วิธีการเชิงคุณภาพร่วมกับวิธีการเชิงปริมาณดำเนินการพร้อมกัน (Convergent Paralell design) (QUAL+QUAN) (Creswell, 2013) รายละเอียดต่อไปนี้

วิธีการเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) มีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เกี่ยวข้องกับผลกระทบของการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา ดังนี้ (1) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 รูป/คน โดยเป็นผู้มีประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 5 ปี ในการทำงานที่เกี่ยวกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา หรือเป็นผู้บริหาร/หัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบระดับชาติ (2) ผู้เรียนที่เคยผ่านการทดสอบระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป (3) ครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป (4) ผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป (5) นักวิชาการศาสนศึกษาประจำกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จำนวน 3 คน

เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การจัดกลุ่มข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูล และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) แล้วนำเสนอแบบบรรยายเป็นความเรียง

วิธีการเชิงปริมาณ ใช้ 2 วิธี รายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

วิธีที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี จากฐานข้อมูลที่จัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบแล้วจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ.ตามลำดับ ดังนี้

(1) **ข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3** (พ.ศ.2554-2558) ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ดังนี้ ข้อมูลของตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน คิดเป็น 20 คะแนน โดยจะพิจารณาจากผลการประเมิน 2 ส่วน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) (12 คะแนน) ซึ่งคิดจาก 2 ส่วน ได้แก่ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับดี (8 คะแนน) ทุกกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ (8 กลุ่ม) ในระดับชั้น ม.3 และ ม.6 และมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ (4 คะแนน) มีวิธีคิดคะแนนเช่นเดียวกับสถานศึกษาสังกัด สพฐ. สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ตามเป้าหมายเฉพาะของสถานศึกษามี (8 คะแนน) โดยพิจารณาจากผลการสอบระดับชาติ (B-NET) ระดับดีในรายวิชาพระพุทธศาสนา (พุทธประวัติและธรรมวินัย, ศาสนปฏิบัติ) และวิชา ภาษาบาลี สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีจะคิดจากร้อยละของผู้เรียนที่ได้คะแนนผลการทดสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) (O-NET) มากกว่าขีดจำกัดล่างของค่าเฉลี่ยผลการทดสอบในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยขีดจำกัดล่าง เป็นค่าคะแนนต่ำสุดของคะแนนเฉลี่ยแต่ละชั้นและวิชา โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\frac{\bar{X} - (2.58 \times SD.)}{\sqrt{n}}$$

โดยที่ $\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนในวิชาและชั้นที่สอบ O-NET
SD คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

n คือ จำนวนผู้เข้าสอบในวิชาและชั้นที่สอบ O-NET

ทั้งนี้ สมศ. จะเป็นผู้ดำเนินการให้ตามโปรแกรมการคำนวณ ส่วนพัฒนาการทางการเรียนรู้ จะคิดจากสถานศึกษามีค่าร้อยละเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยในปีที่ผ่านมา

เกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับตัวบ่งชี้ที่ 5 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ช่วง คะแนน (เต็ม 20 คะแนน)	ระดับคุณภาพ
0.00 – 3.99	ต้องปรับปรุง เร่งด่วน
4.00 – 7.99	ต้องปรับปรุง
8.00 – 11.99	พอใช้
12.00 – 15.99	ดี
16.00 – 20.00	ดีมาก

(2) ข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. ย้อนหลัง 3 ปีที่ดำเนินการสอบ ได้แก่ ปี 2559 2561 2562

วิธีที่ 2 การสำรวจผลกระทบ เป็นการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ (1) ผู้เรียน จำนวน 104 คน (2) ครูผู้สอน จำนวน 154 คน (3) ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน 104 คน ทั้ง 3 กลุ่มได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการทดสอบระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา และอยู่ในกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 8 9 10 และ 11

เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบของการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนาสำหรับผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหาร และการบันทึกข้อมูลด้วยภูมิโนโปรแกรม Microsoft Excel

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของคะแนนโดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlations) การวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบที แบบกลุ่มอิสระกัน (independent t-test) นำเสนอข้อมูลรายประเด็นผลกระทบในรูปตาราง แผนภาพ แผนภูมิ และบรรยายความเรียง เกณฑ์การประเมินระดับผลกระทบ คะแนนเต็ม 5 คะแนน มีดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีผลกระทบจากการประเมินผลการทดสอบระดับชาติ อยู่ในระดับมากที่สุดเกิดผลกระทบอย่างมากเกิดขึ้นในวงกว้าง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยิ่ง

3.51 – 4.50 หมายถึง มีผลกระทบจากการประเมินผลการทดสอบระดับชาติ อยู่ในระดับมากเกิดผลกระทบค่อนข้างมาก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีผลกระทบจากการประเมินผลการทดสอบระดับชาติ อยู่ในระดับปานกลางเกิดผลกระทบขึ้นบ้าง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพอสมควร

1.51 – 2.50 หมายถึง มีผลกระทบจากการประเมินผลการทดสอบระดับชาติ อยู่ในระดับน้อยเกิดผลกระทบขึ้นนานๆครั้ง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีผลกระทบจากการประเมินผลการทดสอบระดับชาติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด เกิดผลกระทบขึ้นนานๆครั้ง แต่ไม่เห็นการเปลี่ยนแปลง

ระยะที่ 2 การจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative method) ด้วยการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อรับฟังและรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการปรับปรุงและพัฒนาการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา รายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา (B-NET) จำนวน 6 ท่าน ใช้วิธีการคัดเลือกผู้เกี่ยวข้องได้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ตามเกณฑ์การคัดเลือกต่อไปนี้ (1) ผู้บริหารระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ จำนวน 2 ท่าน (2) ครู/อาจารย์ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ จำนวน 2 ท่าน (3) นักวิชาการศาสนศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ จำนวน 1 ท่าน (4) อาจารย์มหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบทางการศึกษาทางการศึกษาระดับชาติ จำนวน 1 ท่าน

เครื่องมือวิจัย ประเด็นการสนทนากลุ่มและแบบบันทึกการให้ข้อมูลการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงบรรยายจากการถอดความจากผู้นำเสนอแต่ละคนเป็นข้อความคำพูด จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จัดกลุ่มประเด็นของข้อมูล เชื่อมโยง แล้ววิเคราะห์สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) เพื่อสังเคราะห์เป็นข้อเสนอแนะต่อการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ

ผลการวิจัย

1. ผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา

1.1 ผลกระทบทางบวก

1.1.1 เกณฑ์มาตรฐานของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้าน

พระพุทธศาสนา เนื่องจากเป้าหมายของการทดสอบเพื่อทดสอบความรู้และความคิดรวบยอดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ศึกษาในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในวิชาภาษาบาลี ธรรม พุทธประวัติ และวินัย ทั้งนี้ สทศ.ได้มีการแจ้งผังแบบทดสอบ (Test Blueprint) ของแต่ละวิชาที่ใช้สอบให้กับสถานศึกษาได้รับทราบซึ่งเป็นผลดีให้โรงเรียนและครูสอนได้เตรียมความพร้อมและชี้แจงรายละเอียดการทดสอบให้กับผู้เรียนได้อย่างชัดเจน

1.1.2 ผู้เรียนได้รับโอกาสเพิ่มขึ้นจากการใช้คะแนน B-NET ในบาง

โรงเรียนที่คณะผู้วิจัยได้ลงไปสัมภาษณ์ พบว่า มีการใช้คะแนน B-NET เป็นเกณฑ์พิจารณาเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษาของนักเรียนสามเณรในกรณีที่สอบนักเรียนไม่ผ่าน จึงถือได้ว่าเป็นการให้โอกาสทางการศึกษาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญยังคงได้ให้ความสำคัญกับนักเรียนสามเณรผู้ที่ใช้คะแนน B-NET ได้สูง โดยการมอบเกียรติบัตร รางวัล และทุนการศึกษา เช่น ทุนเฉลิมราชกุมารี ผลกระทบดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการนำคะแนน B-NET มาใช้ในการเสริมแรงสร้างขวัญและกำลังใจ ช่วยให้เห็นแบบอย่างที่ดี และเป็นแรงเสริมแรงกระตุ้นในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสามเณรให้ดียิ่งขึ้นในปีต่อไป

1.1.3 ใช้ประโยชน์ในการประกันคุณภาพการศึกษา จากผลการ

สำรวจระดับผลกระทบของการใช้คะแนน B-NET เป็นหลักฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าผลกระทบเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.85 SD=0.79 มีช่วงของผลกระทบเฉลี่ยระหว่าง 3.67-4.04 สำหรับประเด็นที่มีผลกระทบสูงสุด คือ ผลการสอบใช้เป็นหลักฐานบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงานภายในสถานศึกษามีผลกระทบอยู่ในระดับมาก (Mean=3.90 SD=0.79)

1.1.4 ใช้ในการรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

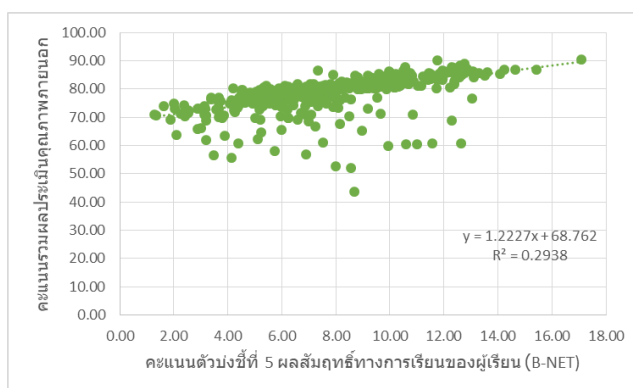
พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมได้ใช้คะแนน B-NET เป็นองค์ประกอบในตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษากายนอกรอบสาม โดยเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม และความแตกต่างของคะแนน B-NET ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบทางสถิติระหว่างคะแนนตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและคะแนนประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาที่เข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้

กลุ่ม	จำนวน	ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ (20 คะแนน)		คะแนน ประเมิน คุณภาพ ภายนอก (100 คะแนน)		r_{xy}	p	Wilk's lampda	p	t	p
		M	SD	M	SD						
รับรอง	155	10.34	1.67	83.16	2.31	0.72	0.00	0.53	0.00	23.17	0.00
ไม่ รับรอง	250	5.95	1.95	74.95	6.04	0.02	0.00				
รวม	405	7.63	2.82	78.09	6.36	0.54	0.00				

หมายเหตุ M = Mean คือ คะแนนเฉลี่ย SD = Standard Deviation คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน r_{xy} = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน Wilk's lampda คือ ค่าสถิติทดสอบบ่งชี้การจำแนกกลุ่ม t=t-test คือ ค่าสถิติทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย p = p-value คือ ความน่าจะเป็นหลังผลการทดสอบใช้เปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญ (α) เพื่อตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธ H_0

จากตารางที่ 1 พบความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r=0.54$) ระหว่างตัวบ่งชี้ที่ 5 กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และตัวบ่งชี้ที่ 5 เป็นตัวแปรจำแนกที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในการทำนายว่าสถานศึกษาจะได้รับการรับรองหรือไม่รับรองมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนตัวบ่งชี้ที่ 5 ระหว่างสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองคุณภาพกับไม่ได้รับการรับรองคุณภาพที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หลักฐานดังกล่าวเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าคะแนน B-NET เป็นองค์ประกอบสำคัญในตัวบ่งชี้ที่ 5 ของการประเมินคุณภาพที่ส่งผลกระทบต่อ การรับรองมาตรฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ดังแผนภาพที่ 1

(Mean ตัวบ่งชี้ที่ 5 = 7.63 , Mean ผลประเมิน = 78.09, N=405, r=0.54)

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และคะแนนผลประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

1.2 ผลกระทบทางลบ

1.2.1 ข้อสอบ B-NET ไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

เนื่องจากการสอบ B-NET เป็นข้อสอบแบบปรนัย ในวิชาภาษาบาลี ธรรม พุทธประวัติ และวินัย ที่มีเนื้อหาต้องท่องจำได้ก่อนจึงจะสามารถเข้าใจ เชื่อมโยงและวิเคราะห์ได้ โดยจะเห็นได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา (B-NET) ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2560-2562) ของผู้เรียนทั้ง 2 ระดับยังมีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงครึ่ง หรือร้อยละ 50 ของคะแนนเต็มในทุกวิชาที่สอบ สะท้อนถึงความสามารถของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอน และข้อสอบที่มีระดับความยากเกินไป เมื่อได้สอบถามถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมจากครูอาจารย์ที่ได้ดูแลให้การศึกษา กับสามเณรที่เป็นผู้เรียนแล้ว พบว่า มาตรฐานและวิธีการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแต่ละแห่งยังมีความแตกต่างกันพอสมควร การเรียนรู้ในชั้นเรียนจะเน้นไปที่การท่องจำและเข้าใจ แต่เมื่อได้ไปทำข้อสอบ B-NET ที่วัดระดับการนำไปใช้และการวิเคราะห์จึงส่งผลกระทบให้นักเรียนไม่สามารถคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยงไปสู่คำตอบได้

1.2.2 ความลำบากในการเดินทางไปสนามสอบ เป็นผลกระทบที่

โรงเรียนพระปริยัติธรรมได้สะท้อนว่าเป็นภาระที่เพิ่มมากขึ้นในการดูแลและการบริหารจัดการสอบทั้งสนามสอบและการดูแลผู้เข้าสอบ เนื่องจากผู้เข้าสอบที่เป็นพระภิกษุสามเณรต้องเดินทางข้ามจังหวัดในการไปสอบ ส่งผลกระทบให้เกิดความเหนื่อยล้าจากการเดินทาง ความพร้อมของสุขภาพร่างกาย

1.2.3 การเตรียมตัวสอบที่หนักแต่คะแนนสอบไม่ได้นำไปใช้

ประโยชน์ เนื่องจากยังไม่ได้มีการกำหนดชัดเจนว่าคะแนน B-NET รายบุคคลจะนำไปใช้อย่างไรได้บ้าง ส่งผลกระทบบัให้นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการสอบและขาดแรงจูงใจในการสอบ B-NET จึงมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการนำคะแนน B-NET ไปรายงานในแบบ ปพ.1 ของผู้สำเร็จการศึกษา และการพิจารณาให้นำคะแนนไปใช้ประกอบในการยื่นเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการสอบเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ในการจัดสอบ B-NET ได้จัดให้อยู่ในช่วงเวลาเดียวกันกับการสอบบาลีสนามหลวงที่ลักษณะข้อสอบเป็นข้อเขียนบรรยายแบบข้อสอบอัตนัย นักเรียนสามเณรต้องเตรียมตัวสอบอย่างหนักตลอดทั้งปีและสอบได้เพียงครั้งเดียวเพื่อเลื่อนชั้นเปรียญธรรม รวมทั้งการสอบนักธรรมที่บางสถานศึกษากำหนดให้นักเรียนต้องสอบผ่านนักธรรมชั้นตรีจึงจะสำเร็จการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่จะใช้คะแนนยื่นเข้ามหาวิทยาลัยในระบบ TCAS ต้องเตรียมตัวสอบ O-NET สอบ 9 วิชาสามัญ ส่งผลกระทบบัให้นักเรียนต้องเตรียมตัวเข้าสอบในหลายประเภทการทดสอบ

1.2.4 การติวข้อสอบ B-NET ที่ต้องใช้ปัจจัยและทรัพยากรเพิ่มขึ้น

ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ผลกระทบที่เกิดขึ้นในส่วนของโรงเรียนที่ต้องมีการจัดเตรียมแผนงาน จัดสรรงบประมาณ สถานที่และทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการจัดติวข้อสอบให้กับนักเรียนสามเณร ในส่วนผลกระทบกับพระอาจารย์ที่เป็นครูผู้สอนนั้นได้รับผลกระทบกับภาระหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นที่ต้องรับผิดชอบในการติวและดูแลความเรียบร้อย แม้ว่าจะเกิดผลกระทบทางลบบ้าง แต่สำหรับนักเรียนสามเณรนั้นถือว่าได้รับประโยชน์จากการติวโดยตรง และได้มองเห็นความสำคัญประโยชน์ที่เกิดขึ้นของการสอบ B-NET เพิ่มขึ้น

จากผลการสำรวจข้อมูล พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษามีการจัดโครงการเกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมในการสอบ B-NET ให้กับผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 86.50 จัดติวข้อสอบ B-NET ให้กับผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 97.10 โดยเชิญอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญมาติวข้อสอบ B-NET ให้กับผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 45.20 มีการอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอบจัดเอกสารประกอบการติวให้กับผู้เรียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.20 รองลงมาคือรับส่งผู้เรียนไปยังสนามสอบ คิดเป็นร้อยละ 93.30 ใช้งบประมาณสำหรับโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมในการสอบ B-NET ในช่วงงบประมาณน้อยกว่า 10,000 บาท มีความถี่สูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 41.30

2. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา (B-NET) ได้สร้างผลกระทบทั้งในด้านบวกและด้านลบทั้งในระดับนโยบาย หน่วยงานและบุคคล ดังนั้นเพื่อให้หน่วยงานที่

เกี่ยวข้องได้นำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดำเนินไปใช้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการประเมินหรือใช้ในวัตถุประสงค์อื่นของหน่วยงานต้นสังกัด จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

2.1 การนำผลสอบระดับชาติด้านพระพุทธศาสนาไปใช้ในการเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย ควรศึกษาแนวทางการใช้คะแนน B-NET ในการเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยสงฆ์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาลาภาลงกรณ์ราชวิทยาลัย (มจร.) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มมร.) หรือสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ได้ โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.)

2.2 การส่งเสริมและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้เข้มแข็ง ควรพัฒนาระบบ กลไก วิธีการ การสร้างความเข้าใจ และเจตคติที่ดีให้กับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาได้นำผลการทดสอบ B-NET ไปใช้อย่างเหมาะสมในระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ในส่วน of โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ควรวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้สารสนเทศจากผลการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตรวมทั้งการพัฒนาระบบ กลไก วิธีการ การสร้างความเข้าใจ และเจตคติที่ดีในการนำผลการทดสอบระดับชาติมาใช้ในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.3 การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในส่วนงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในประเด็นสำคัญดังนี้

2.3.1 ควรสร้างความร่วมมือกับสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ในการร่วมกันออกแบบแนวทางการใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา (B-NET) สู่การปรับปรุงคุณภาพหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ที่สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.3.2 ควรร่วมมือกับสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ในการส่งเสริมสนับสนุนสื่อการเรียนรู้และนวัตกรรมที่เป็นมาตรฐานและสอดคล้องกับหลักสูตรพระปริยัติธรรมฯ และการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา (B-NET) อย่างทั่วถึง

2.3.3 ควรพัฒนาระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ให้มีความเป็นมาตรฐาน มีความสอดคล้องกันทั้งเครื่องมือวิธีการวัดและประเมินผล กระบวนการจัดการเรียนรู้ และเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่เชื่อถือได้

2.4 กำหนดมาตรการสร้างแรงจูงใจในการสอบ B-NET ให้กับผู้เรียน ควรมีแนวทางในการสื่อสารกับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในสังกัดและกำหนดมาตรการสร้างแรงจูงใจ การสร้างความเข้าใจ และความตระหนักในสำคัญของการสอบ B-NET ให้กับผู้เรียน โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในส่วนงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีมาตรการที่เสนอ คือ ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการในการกำหนดแนวทางการนำคะแนน B-NET รายงานในรูปแบบแสดงผลการเรียนรู้ของผู้ที่สำเร็จการศึกษา ในสัดส่วนของ GPAX : O-NET : B-NET ที่เหมาะสม

2.5 การพัฒนาบุคลากรครูและผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ควรมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในประเด็นการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง และควรพัฒนาครูผู้สอนในประเด็นการวิเคราะห์คะแนนสอบระดับชาติ (B-NET) เพื่อกำหนดจุดเน้นของการปรับปรุงพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในส่วนงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

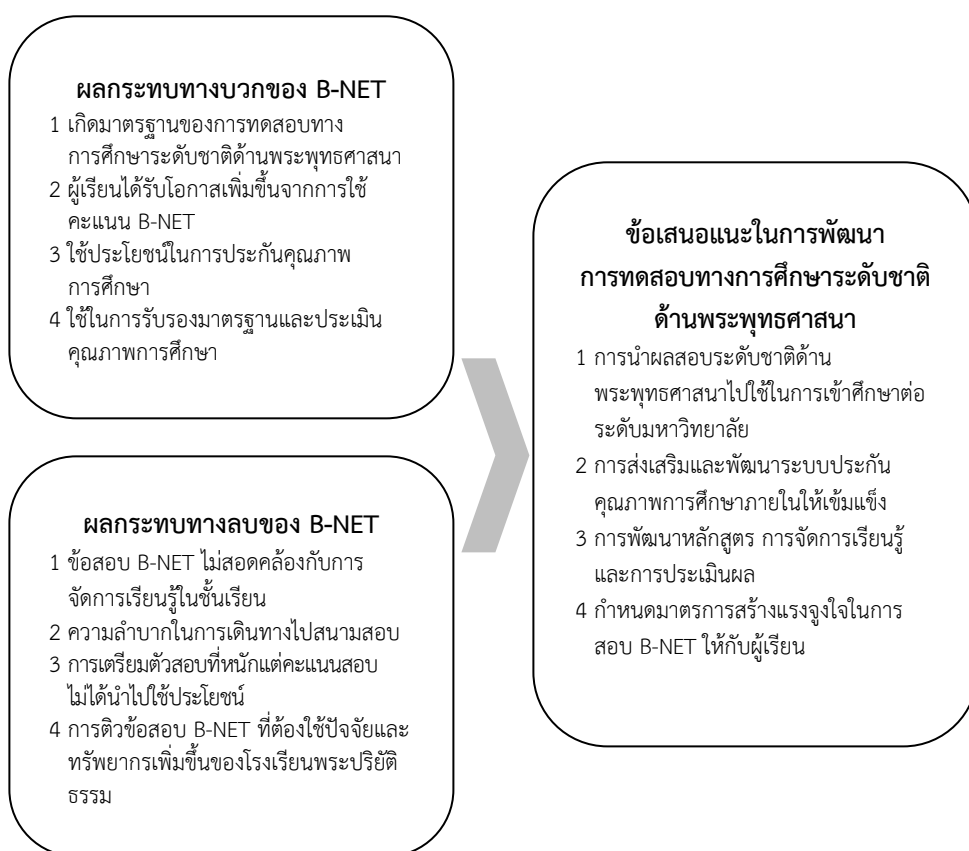
ผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนามีทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งเป็นผลที่ได้มาทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิที่เป็นการสัมภาษณ์และสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม และส่วนที่เป็นการวิเคราะห์จากฐานข้อมูลทุติยภูมิ บ่งชี้ให้เห็นถึง หลักฐานความตรงของผลที่ตามมาจากการทดสอบ (Consequential Validity Evidence) (American Educational Research Association, American Psychological Association, & National Council on Measurement in Education (Eds.), 2014) ว่า ผลเป็นไปได้ทั้งตามที่วัตถุประสงค์ของการทดสอบตั้งใจไว้ (intended use) และไม่ได้ตั้งใจไว้ (unintend use) อาจมีสาเหตุตั้งแต่การสร้างแบบทดสอบที่ต้องแสดงให้เห็นถึงหลักฐานความตรงตามเนื้อหาที่ใช้ในการทดสอบ (Test Content Validity Evidence) ว่ามีความเหมาะสม ครอบคลุมเนื้อหาสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาหรือไม่ รวมถึงการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลในชั้นเรียนของครูผู้สอน จึงเป็นข้อควรพิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างกัน (Alignment) ของมาตรฐานหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลการเรียน

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงช่วยในการตีความขยายความของผลกระทบในการนำผลการทดสอบ B-NET ไปใช้ว่าได้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ อย่างไร เพื่อเสนอสารสนเทศในการนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาทั้งการจัดทำแบบทดสอบระดับชาติที่ต้องสะท้อนสู่การจัดการเรียนรู้ และหลักสูตรที่ใช้อยู่ ตลอดจนการปรับกระบวนการจัดการเรียน ปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการ

สอนของครูและผู้บริหารก็จะเป็นประเด็นสำคัญในการนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในโอกาสต่อไป

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผลการประเมินผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา (B-NET) นำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ที่ใช้เป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติให้กับสถาบันทดสอบทางการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. ตลอดจนใช้เป็นข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติการปรับปรุงพัฒนาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาต่อไป ดังแผนภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลกระทบและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา (B-NET) ได้แก่ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในส่วนงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อศึกษารายละเอียดของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แล้วผลักดันไปสู่การปฏิบัติการร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

2. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ให้การส่งเสริมและสนับสนุนการผลักดันข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ดำเนินงานร่วมกันของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในส่วนงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

3. โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ควรศึกษารายละเอียดของผลกระทบทางบวกและลบที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน การปฏิบัติการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาระบบออนไลน์สำหรับการติดตามและประเมินผลกระทบที่สามารถรายงานข้อมูลตามประเด็นผลกระทบที่พัฒนาขึ้นจากงานวิจัยครั้งนี้

2. ควรมีการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุผลกระทบของการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนาเพื่อศึกษาขนาดอิทธิพลของปัจจัยต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อคะแนนสอบทางการศึกษาระดับชาติ

3. ควรมีการศึกษารายละเอียดของการตีความข้อสอบพร้อมทั้งกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่จะนำไปสู่การกำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการเตรียมพร้อมสำหรับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา. (2542). *การบริหารจัดการการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.

จตุภูมิ เขตจัตุรัส และคณะ. (2562). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการติดตามและประเมินผลกระทบของการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ*. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2562). *รายงานประจำปี 2560*. สืบค้น 9 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://www.niets.or.th>

สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์. (2561). *การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยุคปัจจุบันและอนาคตของไทย*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2562). *ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สืบค้น 9 กุมภาพันธ์ 2562, จาก www.onesqa.or.th
- เสดอาหมาด ศรียาน และคณะ. (2558). *การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล*. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- อิทธิพัทธ์ สุทนต์พรวุฒิ. (2556). *การวิเคราะห์และสังเคราะห์กลยุทธ์การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน: พหุกรณีศึกษาโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาในระดับดี*. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- American Educational Research Association, American Psychological Association, & National Council on Measurement in Education (Eds.). (2014). *Standards for educational and psychological testing*. American Educational Research Association.
- Bamberger, M. (2012). *Introduction to Mixed Methods in Impact Evaluation*. *Impact Evaluation Notes*. No.3 August 2012. Retrieved March 20, 2020, from <https://www.interaction.org>
- Creswell, J. W. (2013). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. (2nd edition). Thousand Oaks, CA: Sage publications.
- Rogers, P. (2014). *Overview of Impact Evaluation, Methodological Briefs: Impact Evaluation1*, UNICEF Office of Research, Florence. Retrieved March 20, 2020, from https://www.unicef-irc.org/KM/IE/impact_1.php
- The World Bank. (2004). *Monitoring & Evaluation: Some Tools, Methods & Approaches*. Washington, D.C.: The International Bank for Reconstruction and Development/ The World Bank.